

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
J 0 0 2 8 G	M 1 0 0	2 0 1 8 - 0 8 - 3 0
Kursnamn	Journalistik GR (B), Samhällsjournalistik	
Provnamn	Samhällsjournalistik	
Ort	Sundsvall	
Termin	H18	
Ämne	Journalistik	

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Skriftlig omtentamen II, JO028G, samhällsjournalistik
30 Augusti 2018

Jour 16

Kursansvarig: Peter Jonriksson, 070-6497155

Tre timmar, inga hjälpmedel.

Antal frågor: 24

Maxpoäng : 59

Betyg: E>29. D>35. C>41. B>47. A>53

Av svaren ska tydligt framgå att du förstått. Oläsliga eller dunkelt formulerade svar ger inga poäng.

Lycka till!

1. Tre allmänna val hålls i Sverige den andra söndagen i september vart fjärde år och det fjärde valet hålls var femte år. Vilka är de fyra valen? **(4 poäng)**

2. Vilken av Sveriges fyra grundlagar lägger fast de grundläggande spelreglerna för den svenska demokratin? **(1 poäng)**

3. Sverige har ett proportionellt valsysteem. I länder med proportionella valsysteem finns som regel fler politiska partier än i länder med renodlade majoritetsval. **(2 poäng)**

1. Förklara vad som skiljer ett proportionellt valsysteem från den renodlade modellen med majoritetsval.

2. Vilken metod används i Sverige för att motverka att det blir för många småpartier i riksdagen?

4. Vad är det för skillnad mellan en nämnd och en förvaltning i en kommunal organisation? **(2 poäng)**

5. Nio huvudprinciper är centrala enligt kommunallagen och rättspraxis för att bestämma kommunernas kompetens, det vill säga vad en kommun kan ta beslut om. Ange vilken eller vilka av dessa huvudprinciper som är aktuella i vart och ett av exemplen? **(2 poäng)**

1. Du är reporter på lokaltidningen och upptäcker att den ekonomiskt hårt ansträngda socialnämnden har tagit beslut om att ge ett bidrag på fem miljoner kronor till en stiftelse med kontor på orten och som bedriver verksamhet inom internationell fattigdomsforskning. Nämn den viktigaste huvudprincipen i kommunallagen som du lyfter fram för din nyhetschef när du argumenterar för att få jobba med att nysta upp den här historien? (1 p).
2. En tipsare som bor i Ånge kommun, alldeles vid gränsen mot Sundsvall, hör av sig till dig med ett tips om att kommunens miljökontor inte gör något trots upprepade påstötningar om att hans granne, som bor på andra sidan kommungränsen, har skrotbilar på tomten och dessa läcker olja. Som miljöreporter på en av de lokala nyhetsredaktionerna åker du ut och ser med egna ögon att det till och med är värre än vad du kunde tro. Du bestämmer dig för att konfrontera chefen för miljöförvaltningen och miljönämndens ordförande men hejdar dig. Vilken huvudprincip skulle det strida mot om Ånge kommun tar ett beslut som rör skrotbilarna? (1 p)

6. Årjängs kommun behöver knyta till sig ett företag som kan sköta underhåll av vägnätet i hela kommunen. Vilken lag reglerar hur de ska gå till väga med det? **(1 poäng)**

7. Det finns ett stort antal uppgifter som staten uttryckligen uppdragit åt kommuner och landsting/regioner att utföra.

Tre av dessa uppgifter är särskilt betydelsefulla ur ett samhällsperspektiv, och ett ekonomiskt perspektiv. Tillsammans står dessa för ungefär två tredjedelar av de totala utgifterna på kommunal och regional nivå.

Vilka är dessa tre uppgifter?

Ge exempel på minst två olika yrken som återfinns inom vart och ett av dessa tre områden.

Vilka är de högsta beslutande politiska församlingarna för dessa tre verksamheter. **(6 poäng)**

8. Vilka är riksdagens tre maktbefogenheter? **(3 poäng)**

9. Svenska ministrar får inte lägga sig i myndigheternas beslutsfattande men regeringen kan ändå styra myndigheterna på flera olika sätt. Nämn minst tre exempel på sådan styrning. **(3 poäng)**

10. MBL är en viktig lag på arbetsmarknaden. Vad betyder förkortningen, och vad reglerar lagen? **(2 poäng)**

11. Restaurangägaren Amir har fått avslag i stadsbyggnadsnämnden på sin ansökan att få bygga en uteservering.. Han tycker beslutet är orättvist och felaktigt. Till vilken instans kan han överklaga? **(1 poäng)**

12. Vad är en kommuns budget? Vilken instans beslutar om den? . På vilket sätt har budgeten betydelse för a) politiker och b) tjänstemän. **(4 poäng)**

13. GDPR är en EU-förordning som påverkar alla medlemsländer. Det vanliga är att EU-lagar tillkommer som *Direktiv* eller *Förordningar*. Förklara kortfattat skillnaden för det svenska rättsväsendet mellan dessa båda varianter. **(2 poäng)**

14. Till vilken av EU:s institutioner kan vi direkt rösta in ledamöter? **(1 poäng)**

15. Reportern Kenneth Svantesson undersöker bygget av ett konferenscentrum i Tierps kommun. Han finner en hel del juridiska tveksamheter och oklarheter. Vilka rättskällor kan Kenneth använda för att bedöma om beslutet är lagligt? Vad kallas rättskällorna och vad innehåller de? **(6 poäng)**

16. Vad menas inom juridiken med ordet Rekvisit? **(2 poäng)**

17. Vilken är myndigheten som betalar ut pengar till mammalediga? **(1 poäng)**

18. Mer än hälften av undersköterskorna är sjukskrivna. Arbetsmiljön på äldreboendet är så illa att arbetet där stoppas omedelbart, mot arbetsgivarens vilja. Vem har makten att göra det, och med stöd i vilken lag? **(2 poäng)**

19. En läsare ringer reportern Sven-Åke och berättar oroligt om sin granne i en avlägsen by i Medelpad. Mannen är i 80-årsåldern och klarar inte längre sin hygien eller mathållning. Han verkar ha väldigt dålig ekonomi och han får aldrig besök av någon. Gården förfaller och farbror är i princip dagligen berusad. Sven-Åke bestämmer sig för att gå utanför reporterrollen och tipsa om några insatser som farbror kan ha rätt till från socialtjänsten. Nämn fyra viktiga insatser som farbror kan tänkas få. **(4 poäng)**

20. Vilken lag är det som säger att kommuner ska hjälpa sina medborgare på ovanstående sätt? **(1 poäng)**

21. En sköterska på Sundsvalls sjukhus upptäcker plötsligt att en hjärtsjuk patient fått en livsfarlig dos av fel medicin. Sköterskan lyckas rädda livet på patienten, men vad återstår att göra nu? Hur ska ärendet hanteras vidare? Vad kallas regeln i Hälso- och sjukvårdslagen som är tillämplig på detta allvarliga misstag? **(3 poäng)**

22. Hans Eriksson jobbar som högsta direktör inom socialtjänsten i Norrtälje kommun. Lista de tre viktigaste faktorerna han måste förhålla sig till i sitt jobb. **(3 poäng)**

23. Vad är rättsfaktum och vad är rättsföljd i nedanstående lagrum? **(2 poäng)**

5 § Den som tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat sådant tillstånd, döms för misshandel till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

24. När man inom juridiken diskuterar Rättssäkerhet nämns begreppet *Förutsebarhet* som en viktig sak. Vad menas med det begreppet? **(1 poäng)**